

Constantin Bușe, Nicolae Dascălu, *Nicolae Iorga și revizionismul maghiar. Culegere de articole, studii și discursuri parlamentare (1918-1940)*, Editura Universității, București, 1993, 225 p.

Intr-un climat internațional extrem de complex și de contradictoriu - când, pe de o parte, principiile dreptului, ale umanismului și rațiunii continuă să se afirme și să se realizeze într-o Europă ce se vrea o "Casă Comună" a colaborării, cunoașterii, înțelegerii, stimei, când în același timp asistăm la prăbușirea Imperiului moscovit, iar pe de altă parte la recrudescențele și conflictele interetnice, lingvistice, religioase, care generează războaie civile nemaîntâlnite prin cruzimea și consecințele lor, ca în cazul fostei Iugoslavii sau la tratate bilaterale și amenințări cu forța sub pretextul "ocrotirii" și asigurării drepturilor colective" ale minorităților, care, de fapt, vor să-și perpetueze unele privilegii și avantaje materiale și culturale asupra populațiilor majoritare în cadrul cărora au exercitat multă vreme un rol conducător - problema raporturilor dintre statele naționale și minoritățile naționale din interiorul acestora rămâne încă o rană deschisă.

De aceea, redeschiderea acestui "amplu dosar al istoriei", nu se poate face decât re-analizând și re-gândind problematica zilelor noastre pe baza învățămintelor istoriei și a sensului evoluției omenirii în acest domeniu, luând, când e cazul, martori și sfătuitori pe marile personalități și spirite geniale, care, prin opiniile lor au slujit neconținut - în cazul lui Iorga chiar cu prețul vieții - progresul și pacea.

Lucrarea elaborată și publicată de Constantin Bușe și Nicolae Dascălu își are însemnătatea tocmai în readucerea în atenția generației contemporane a uneia din laturile extrem de viabile, mereu actuale ale gândirii și scrisului savantului Nicolae Iorga.

Ca unul dintre izvoditorii și slujitorii cei mai fideli și neobosiți ai dreptului sacru al tuturor popoarelor, mari și mici, la existență liberă, independență națională, egalitate juridică, Iorga - relevă autorii volumului mai sus menționat, într-un amplu studiu - prin cele 215 (din care se publică 141 din cele mai reprezentative) articole, conferințe publice și la radio, broșuri, studii, discursuri parlamentare, a oferit generației sale și urmașilor "strălucitoare cristale de dreptate istorică", ce, prin limpezimea, armătura argumentației istorice, forța lor de convingere, "luminează sfințenia cauzei românești". Iorga dezvăluie și încredințează mobilurile și rădăcinile istorice ale revizionismului maghiar, anacronismul și falsitatea motivațiilor sale, consecințele nefaste pentru relațiile dintre Ungaria și România, pentru pacea și progresul firesc al civilizației și culturii populației majoritare și implicit al grupului minorităților naționale în cauză.

Textele selectate de autori se referă la cele mai diverse aspecte: cum s-a eliberat

Transilvania, dreptul la autodeterminare națională, delegația Ungariei la conferința de la Paris, pacea și relațiile cu Ungaria, consensul între revizionismul maghiar și cel de la Moscova, activitatea de propagandă antiromânească și revizionist - revanșardă desfășurată în străinătate, rolul și locul oligarhiei nobiliare maghiare în acest "război logistic" contra României, plângerile înaintate de maghiari la Geneva și numeroase alte aspecte, care privesc întreaga etapă interbelică.

Fără să urască poporul ungar și să-l identifice cu "șefii oligarhiei maghiare" - între care faimosul conte Appony, "care - relevă lorga - așa s-a născut și așa va muri, cu fumul grandorii în cap" - istoricul argumentează și demonstrează că întreg mersul istoriei era potrivit menținerii păcii între "lupii maghiari" și "turma de oi valahă", că aflat mereu sub conducerea unei oligarhii nesătule, stăpânite de o mentalitate medievală, deformată, obtuză, inumană, "acest popor ungar a avut de-a lungul veacurilor multe de împărțit cu noi și împărțirea s-a făcut totdeauna în dauna noastră. Este poate un caz unic în legăturile dintre două neamuri aduse de soartă a trăi alături și dintre care, din partea unuia să fie numai insultă, cotropire, ținere în robie, și, când încearcă să se desfacă această robie, după atâtea veacuri, pornirea cea mai înverșunată se face ca ea să fie din nou coborâtă pe grumaji, iar de partea cealaltă (a poporului român, n.n.) numai prietenie, ajutorare, supunere, resemnare, împrumutarea statornică a forțelor celor mai bune pentru ca ele să fie întrebuințate la scopuri care nu au nici un folos pentru dânsul".

Mihai Iacobescu